

Informace ze zdravotnictví Pardubického kraje

Ústavu zdravotnických informací a statistiky
České republiky

Hradec Králové
23. 9. 2013

4

Pneumologie a ftizeologie - činnost oboru v Pardubickém kraji v roce 2012

*Pneumology and Phthisiology - Activity in Branch
in the Pardubický Region in 2012*

Souhrn

Informace ze zdravotnictví kraje o činnosti oboru pneumologie a ftizeologie v Pardubickém kraji v roce 2012 obsahuje údaje o ambulantní péči v členění podle druhu zdravotnického zařízení a podle území z oblasti personálního zajištění, činnosti a o dispenzarizovaných osobách pro vybrané diagnózy. Je doplněna také základními ukazateli lůžkové péče v nemocnicích a léčebnách TBC a respiračních nemocí.

Summary

Information on health service activity in the branch of pneumology and phthisiology in the Pardubický region in 2012 contains data about out-patient care by type of establishment and by districts of the region, data about personnel capacity, activity and about patients followed up for selected diagnoses. It is supplemented by basic indicators on in-patient care in hospitals and institutes for TB and respiratory diseases.

Podkladem pro zpracování dat byly výkazy A(MZ)1-01 vyplněné ambulantními odděleními (pracovišti) oboru pneumologie a ftizeologie (PNE) a výkazy o lůžkovém fondu zdravotnického zařízení a jeho využití L(MZ)1-02. Výkazy jsou součástí Programu statistických zjišťování v ČR na příslušný rok. Formuláře výkazů a pokyny pro jejich vyplnění jsou vystaveny na internetu www.uzis.cz. Údaje pro výpočty relací na obyvatelstvo byly získány z materiálů ČSÚ.

Ambulantní péči v oboru PNE zajišťovalo v kraji 17 zdravotnických zařízení, z toho na 10 ambulancích lékaři specialisté (62 % lékařů z celkového počtu lékařů). S tím souvisí i nejvyšší podíl vyšetření 68 % z celkového počtu vyšetření. Od roku 2008 se na výkazech A(MZ)1-01 sledují pracovníci také jako průměrný roční přepočtený počet (včetně smluvních pracovníků), který výstižněji charakterizuje kapacitní zajištění jednotlivých ambulancí. V těchto zdravotnických zařízeních pracovalo 17,12 lékařů a 26,51 zdravotnických pracovníků nelékařů s odbornou způsobilostí bez odborného dohledu (ZPBD). V přepočtu na 100 tisíc obyvatel bylo v kraji 3,3 lékařů (ČR 3,4), na jednoho lékaře tohoto oboru připadlo 30 166 obyvatel (ČR 29 277).

V ordinacích PNE bylo provedeno 81 322 ošetření - vyšetření (dále jen ošetření), přičemž v průměru na jednoho lékaře připadlo 4 750 ošetření (ČR 4 874). Republikový průměr v posledních třech letech mírně klesá, v kraji je po dvou letech poklesů v roce 2012 nárůst 10 %.

Největší objem péče byl, stejně jako v minulých letech, věnován dispenzarizovaným osobám. V roce 2012 bylo pod stálým lékařským dohledem 28 502 osob (z toho 48 % tvořil podíl žen). V přepočtu na 10 tisíc obyvatel byl celkový počet dispenzarizovaných v kraji 552, v ČR pak 572.

Nejčastější příčinou dispenzarizace (46 %) na odděleních PNE v kraji bylo astma bronchiale, které postihovalo 5 297 mužů a 7 908 žen. Nejvíce osob s tímto onemocněním v přepočtu na 10 tisíc obyvatel se nacházelo v okrese Chrudim (532). Ostatní okresy nedosáhly krajského průměru, který tvořil 256 dispenzarizovaných osob na 10 tisíc obyvatel. Pro toto onemocnění bylo nejvíce dispenzarizováno děti a mladistvých 218 (celkem 105 chlapců a 113 dívek do 19 let). U astma bronchiale se rozlišují stupně onemocnění: stupeň 1-intermitentní (26 % postižených), stupeň 2-lehké perzistující (32 %), stupeň 3-středně těžké perzistující (38 %), stupeň 4-těžké perzistující (4 %).

Druhou nejčastější příčinou dispenzarizace (35 %) byla chronická obstrukční plicní nemoc (CHOPN). V přepočtu na 10 tisíc obyvatel bylo v kraji léčeno 193 pacientů (v ČR 251), nejvíce v okrese Chrudim (315) a Ústí nad Orlicí (212). Na doporučení odborné společnosti upozorňujeme, že na statistickém formuláři ročního výkazu je uvedeno stadium 0-rizikové, které je považováno za chronickou bronchitidu (diagnóza MKN-10 J41.0–8). Počet ostatních sledovaných dispenzarizovaných onemocnění zůstává na úrovni minulých tří let.

Ambulantní zařízení PNE evidovala celkem 1 802 osob se zvýšeným rizikem onemocnění tuberkulózou nebo jinou mykobakteriózou. Dále byly sledovány osoby se zvýšeným rizikem onemocnění plicní rakovinou, tzn. kuřáci s vysokým konzumem cigaret, osoby s dysplastickými buňkami ve sputu a osoby s profesionální expozicí kancerogenů, celkem 4 432 osob, tj. 9 % pokles oproti minulému roku. Srovnání mezi okresy je však pouze orientační, protože některá zařízení jejich počty nevykazují.

Na pracovištích PNE byly vedle dispenzarizace prováděny tuberkulínové testy a očkování proti tuberkulóze (BCG vakcinace). Vyhláškou č. 299/2010 Sb. s účinností od 1.11.2010 bylo zrušeno celoplošné očkování proti tuberkulóze, očkují se pouze děti zařazené do rizikových skupin. Údaje za rok 2012 byly dále ovlivněny ukončením povinného přeočkování proti tuberkulóze u 11letých dětí od 12.3.2009. Pracovníci PNE uskutečnili za sledovaný rok 638 očkovaní BCG vakcínou. Nejpočetnější skupinou očkovaných v roce 2012 byly osoby nad 12 měsíců věku (44 %), dále následovaly děti 6 až 12 měsíců věku (37 %), děti do 6 týdnů (12 %) a děti 6 týdnů až 6 měsíců (7 %).

Lůžková péče v oboru PNE byla pacientům k dispozici na 1 nemocničním oddělení s 36 lůžky. Na odděleních pracovalo k 31.12.2012 celkem vč. smluvních úvazků 5,50 lékařů a 14,73 ZPBD. Hospitalizováno bylo celkem 734 pacientů. Průměrná ošetřovací doba v nemocnicích kraje klesla na 10,5 dnů, v ČR poklesla na 7,7. Využití lůžek v kraji stoupl na 214,2 dne (ČR 245,3). Ve dvou odborných léčebných ústavech pracovalo k 31.12.2012 celkem vč. smluvních úvazků 11,22 lékařů a 52,75 ZPBD. Průměrná ošetřovací doba v kraji v odborných léčebných ústavech byla 28,7 dne (ČR 34,7). Využití lůžek ve dnech bylo v kraji 277,7 (v ČR 256,5).

Zpracoval: Ing. Štefek J.

ÚZIS ČR, Regionální pracoviště Hradec Králové

Habrmanova 19/1, 500 02 Hradec Králové

tel.: 495 058 321, fax: 495 058 322

e-mail: drahokoupilova@uzis.cz

<http://www.uzis.cz>

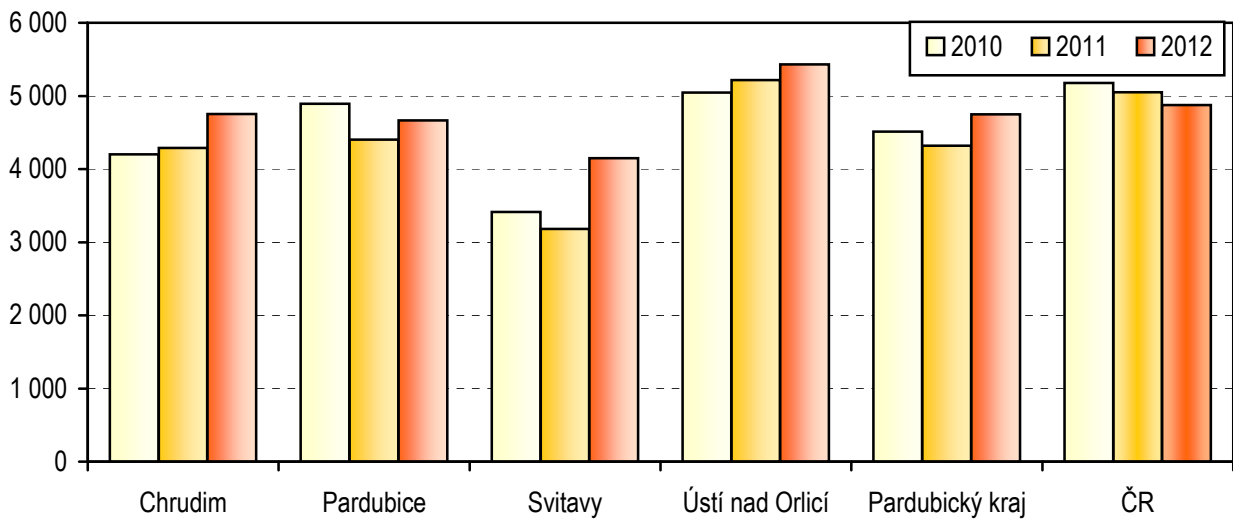
Personální zajištění a počet ošetření - vyšetření v ambulantní péči dle druhu zdravotnických zařízení a dle území

Ukazatel	Počet ZZ a praco- višť	Počet pracovníků ¹⁾			Počet ošetření - vyšetření			
		lékařů	skladba lékařů v %	ZPBD ²⁾	celkem	z toho očkování BCG	struktura ošetření v %	na 1 lékaře
dle poskytovatele péče								
Ambulantní část lůžkových ZZ	6	5,56	32,48	13,45	24 103	568	29,64	4 335,1
Samostatné ordinace lékařů specialistů	10	10,56	61,68	12,06	55 149	70	67,82	5 222,4
Ostatní ambulantní ZZ	1	1,00	5,84	1,00	2 070	-	2,55	2 070,0
Pardubický kraj	17	17,12	100,00	26,51	81 322	638	100,00	4 750,1
dle území (okresu)								
Chrudim	4	3,11	18,17	3,96	14 783	191	18,18	4 753,4
Pardubice	4	6,75	39,43	9,40	31 477	43	38,71	4 663,3
Svitavy	4	3,40	19,86	5,60	14 102	273	17,34	4 147,6
Ústí nad Orlicí	5	3,86	22,55	7,55	20 960	131	25,77	5 430,1
Pardubický kraj	17	17,12	100,00	26,51	81 322	638	100,00	4 750,1
Česká republika	306	359,20	x	581,58	1 750 670	14 115	x	4 873,8

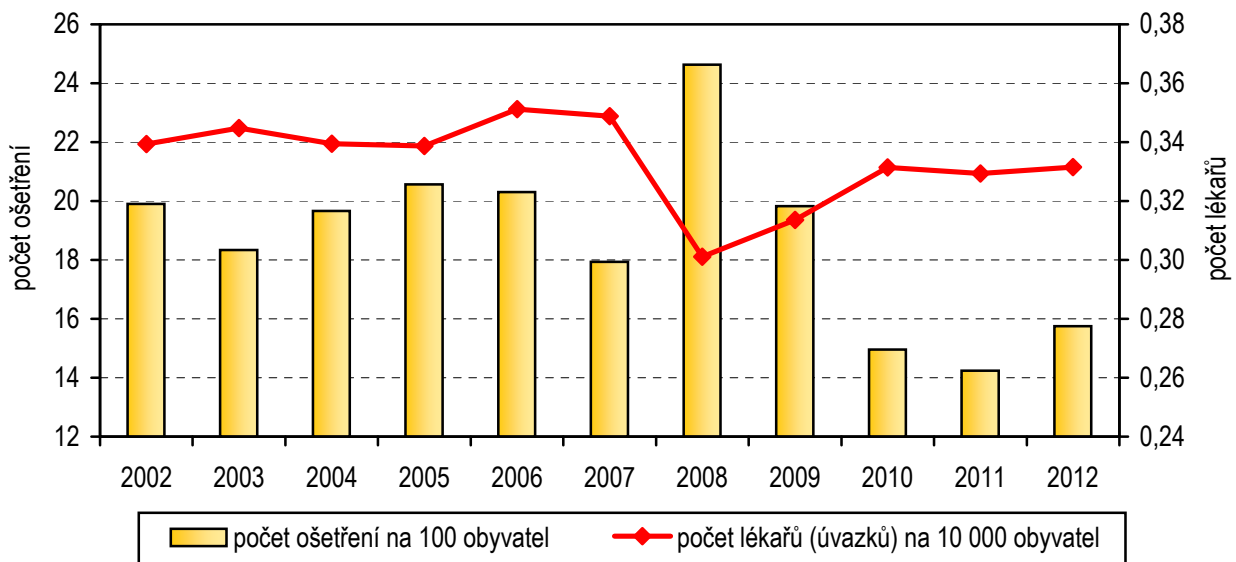
¹⁾ Průměrný roční přepočtený počet pracovníků včetně smluvních - zdroj ročního výkazu A(MZ)1-01

²⁾ ZPBD - zdravotničtí pracovníci nelékaři s odbornou způsobilostí bez odborného dohledu dle zákona č. 96/2004 Sb., o nelékařských zdravotnických povoláních § 5–§ 21a

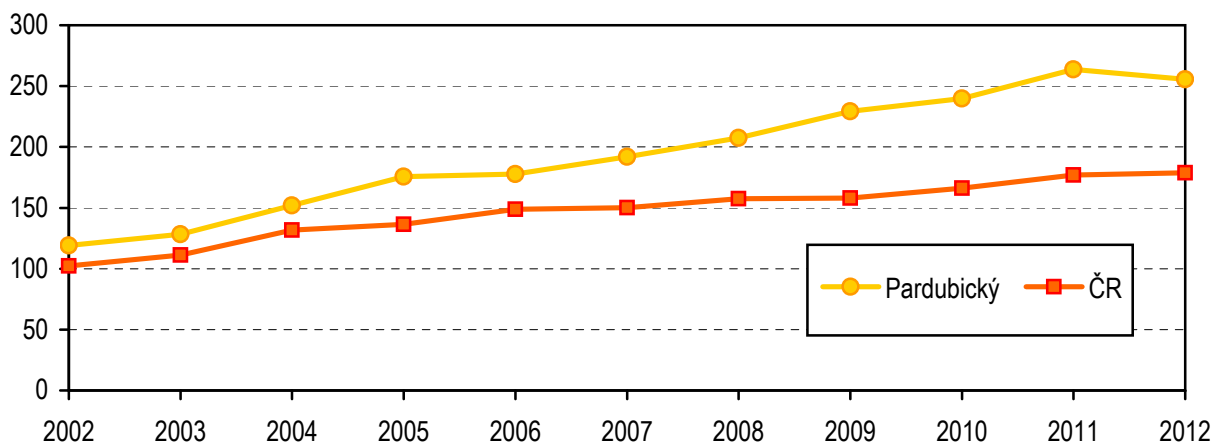
Počet ošetření - vyšetření na lékaře v letech 2010–2012

Počet ošetření a počet lékařů v letech 2002–2012

Počet dispenzarizovaných pacientů pro astma bronchiální na 10 000 obyvatel v letech 2002–2012

Osoby dispenzarizované pro netuberkulózní onemocnění

Onemocnění (diagnóza MKN-10)	Počet dispenzarizovaných osob						ČR na 10 tis. obyvatel
	kraj					na 10 tis. obyvatel	
	celkem	z toho					
		ženy	děti (0–19 let)	nově přijatí ¹⁾ muži	nově přijaté ¹⁾ ženy		
Zhoubné novotvary DÚ ověřené cytologicky nebo histologicky (C33, C34.0–9, C39.9)	913	263	-	134	48	17,68	16,17
Neověřené zhoubné novotvary DÚ	155	70	-	22	12	3,00	1,71
Nezhoubné novotvary DÚ (D14.2–4, D19.0)	145	56	-	8	5	2,81	3,61
Zánětlivá onemocnění plic (J12–J18, J85.0–2)	2 089	790	58	402	245	40,45	51,48
CHOPN (chronická bronchitis, emfyzém) (J41.0–8, J42, J43.0–9, J44.0–9)	9 978	3 637	-	515	288	193,21	250,81
stadium 0 - rizikové	2 175	859	-	73	46	42,12	46,38
stadium 1 - lehké	2 452	1 053	-	122	57	47,48	63,20
stadium 2 - střední	3 473	1 193	-	211	131	67,25	83,05
stadium 3 - těžké	1 522	465	-	79	38	29,47	42,50
stadium 4 - velmi těžké	356	67	-	30	16	6,89	15,67
Astma bronchiale (J45.1–9, J46)	13 205	7 908	218	333	386	255,69	178,80
stupeň 1 - intermitentní	3 417	1 943	116	72	94	66,16	47,64
stupeň 2 - lehké perzistující	4 175	2 667	79	114	144	80,84	64,74
stupeň 3 - středně těžké perzistující	5 103	3 021	23	127	125	98,81	53,07
stupeň 4 - těžké perzistující	510	277	-	20	23	9,88	13,35
Bronchiectázie (J47)	161	76	1	8	11	3,12	4,60
Sarkoidóza (D86.0,2)	454	251	-	25	23	8,79	8,41
Pneumoniózy (J60–J66)	96	10	-	7	7	1,86	10,57
Difuzní plicní fibrózy a alergická alveolitis (J67.0–9, J84.0–9)	350	182	-	19	13	6,78	7,64
Nenádor.onemocnění pohrudnice (J86–J94)	275	84	-	23	22	5,32	7,89
Nemoci plicního oběhu a následky oběhových změn (I26–I28)	393	221	-	23	24	7,61	8,35
Jiná netuberkulózní onemocnění DÚ se závažným průběhem (J68–J80, J96.0–9, J98.0,4,6–9)	288	115	-	10	12	5,58	22,46
Celkem	28 502	13 663	277	1 529	1 096	551,89	572,49

¹⁾ Nově zjištěná onemocnění (poprvé v životě pacienta)

Osoby se zvýšeným rizikem onemocnění tuberkulózou a plicní rakovinou dle území

Území, okres	Osoby se zvýšeným rizikem onemocnění tuberkulózou				Osoby s vyšším rizikem onemocnění plicní rakovinou ³⁾
	skupina R1 ¹⁾		skupina R2 ²⁾		
	celkem	z toho děti (0-19 let)	celkem	z toho děti (0-19 let)	
Chrudim	79	1	76	5	1 094
Pardubice	111	-	386	-	995
Svitavy	127	-	220	3	307
Ústí nad Orlicí	408	-	395	7	2 036
Pardubický kraj	725	1	1 077	15	4 432
ČR	22 863	101	21 099	1 370	134 268

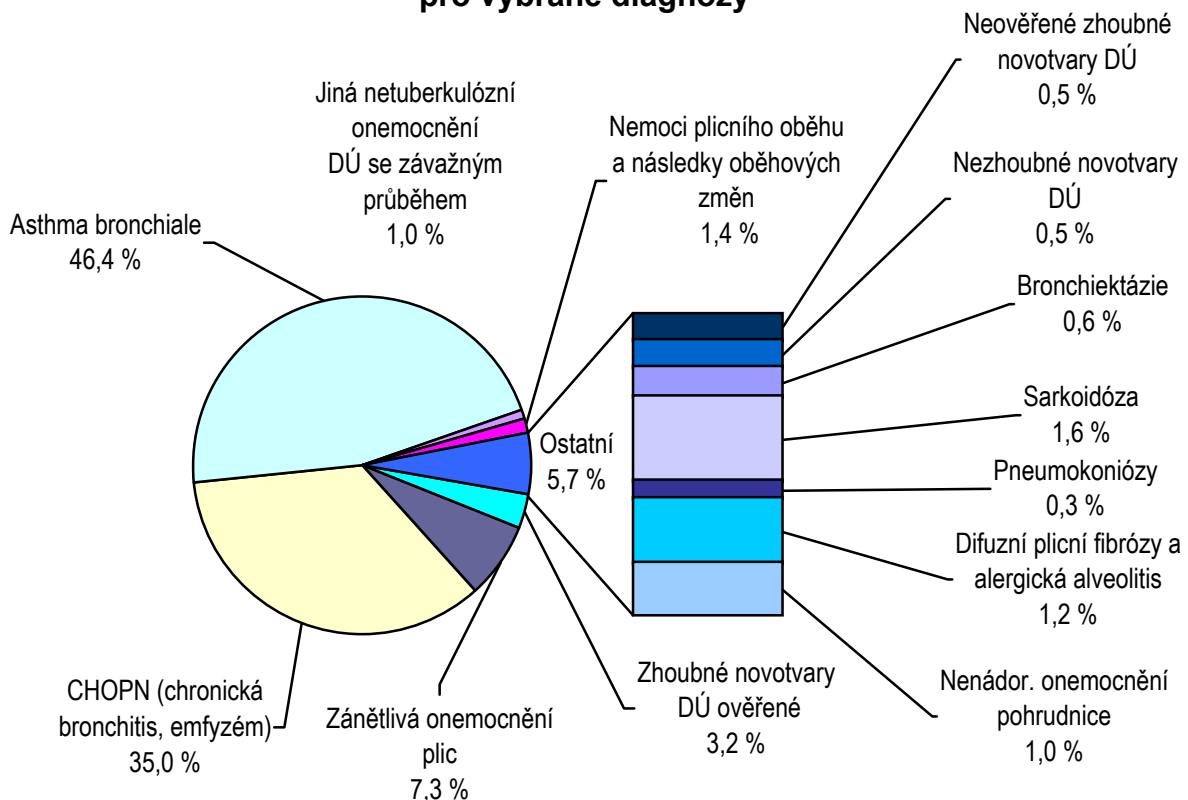
¹⁾ Skupina R1 - do této skupiny přearazují osoby ze skupiny P II (resp. přeřazené z P I tj. osoby léčené pro tuberkulózu nebo mykobakteriálu dýchacího ústrojí), nebo M II (resp. přeřazené z M I tj. osoby léčené pro tuberkulózu nebo mykobakteriálu mimo dýchacího ústrojí) jestliže :

- a) mají závažné přidružené nemoci,
- b) mají závažné přidružené podmínky,
- c) mají rozsáhlé zbytkové změny po léčení tuberkulózy nebo jiné mykobakteriály.

²⁾ Skupina R2 - do této skupiny se zařazují osoby v kontaktu s bakteriologicky ověřenou tuberkulózou nebo jinou mykobakteriálou

³⁾ Osoby s dysplastickými buňkami ve sputu, osoby s profesionální expozicí kancerogenů a kuřáci s vysokým konzumem cigaret

Struktura dispenzarizovaných pacientů pro vybrané diagnózy

Využívání lůžkového fondu plicních oddělení nemocnic a odborných léčebných ústavů (OLÚ) a zatížení zdravotnických pracovníků

Ukazatel	Nemocnice		OLÚ	
	kraj	ČR	kraj	ČR
Počet oddělení	1	40	2	20
Počet pracovníků ¹⁾				
lékaři	5,50	223,39	11,22	69,87
ZPBD ²⁾ celkem	14,73	565,99	52,75	331,21
Průměrný počet stanovených lůžek	36,00	1 330,49	207,00	1 379,00
Průměrný denní stav obsazených lůžek				
celkem	21,1	891,6	157,0	966,3
na 1 lékaře	3,8	4,1	13,9	13,2
Počet lékařů na 100 lůžek	15,28	16,81	5,42	5,07
Počet ZPBD ²⁾ na 100 lůžek	40,92	42,59	25,48	24,02
Počet hospitalizovaných	734	42 193	2 002	10 178
Nemocniční letalita	137,6	71,1	90,4	69,2
Využití lůžek ve dnech	214,2	245,3	277,7	256,5
Průměrná ošetrovací doba	10,5	7,7	28,7	34,7
Prostoj lůžek ³⁾	4,0	2,5	5,6	13,0

¹⁾ Součet úvazků včetně smluvních k 31.12.

²⁾ ZPBD - zdravotničtí pracovníci nelékaři s odbornou způsobilostí bez odborného dohledu § 5–§ 21a zákona č. 96/2004 Sb.

³⁾ Ve dnech na 1 hospitalizovaného z lůžek schopných provozu

Seznam nemocnic s oddělením pneumologie a ftizeologie v kraji:

Pardubická krajská nemocnice, a.s.

Seznam OLÚ s oddělením TRN v kraji:

Odborný léčebný ústav, Jevíčko

Odborný léčebný ústav - Albertinum, Žamberk